

Agenda voor de vergadering van het algemeen bestuur op 9 december 2020

Locatie: Microsoft Teams, hiervoor wordt een uitnodiging met link verzonden

Start vergadering om 16.00 uur

	Agendapunt	Doel	Bijlage
1	Welkom door de voorzitter		
2	Opening en vaststellen agenda	Vaststellen	
3	Verslag van de vergadering van 7 oktober 2020	Vaststellen	3
4	Mededelingen en ingekomen stukken: - Notitie lusten en lasten in tijden van corona en aanbiedingsbrief - Brief aan GS – Input Visie Recreatie & Toerisme - Brief financiële positie - Brief en stukken Regionale Regietafel t.b.v. Kadernota 2022 - Stand van zaken/gevolgen corona (mondelinge toelichting)	Ter informatie	4a, 4b 4c 4d 4e, 4f, 4g, 4h
5	Kerntaken Recreatieschap Westfriesland (wordt nagezonden)	Vaststellen	5
6	Concept - Kadernota 2022 (wordt nagezonden)	Ter informatie	6
7	Actualisatie Uitvoeringsprogramma NRP	Vaststellen	7a, 7b
8	Eindejaarsrapportage 2020	Vaststellen	8a, 8b
9	Normenkader 2020	Vaststellen	9a, 9b
10	Rondvraag		
11	Sluiting		

De secretaris,
Karel Schoenaker

Datum : 7 oktober 2020 om 16.00 uur
Locatie : digitaal, via Microsoft Teams

Aanwezig bestuur:

N. Slagter (Stede Broec, voorzitter).
C. van de Pol (Koggenland, vicevoorzitter).
S. Broersma (Hoorn).
M. Pijl (Drechterland).
G.J.A.M. Nijpels (Opmeer).
H. Nederpelt (Medemblik).
E. Heutink-Wenderich (Enkhuizen).

Aanwezig ambtelijke ondersteuning:

P. Copier (hoofd Groen- en Recreatiebeheer)
K. Schoenaker (directeur/beleidsmedewerker)
S. Mulder (financieel consultant SED-organisatie/Recreatieschap)
J.E. Reitsma (adviseur Strategie en Innovatie SED/notulen).

Strekking en beslispunten van de vergadering van het algemeen bestuur op 7 oktober 2020

	Agendapunt	Doel	Verslag en besluit
1	Welkom door de voorzitter		
2	Opening en vaststellen agenda	Vaststellen	Agendapunt 5 is vervallen. Agenda conform vastgesteld.
3	Verslag van de vergadering van 8 juli 2020	Vaststellen	Het algemeen bestuur besluit: verslag vergadering algemeen bestuur van 8 juli 2020 is vastgesteld Met 2 aanpassingen: "Broersma" is de naam ipv Boersma, punt 4 moet Julianapark zijn en niet Wilhelminapark! (zie bijlage)
4	Mededelingen en ingekomen stukken: a. Vertrek Caroline van de Pol b. Terugblik RecreActief c. Voortgang werkschuur d. Verzonden brief terugkoppeling Begroting en Jaarstukken e. Nieuwsbrief (is digitaal verzonden)	Ter informatie	a. <u>Vertrek Caroline van de Pol</u> Praktisch leidt dit tot twee aandachtspunten: 1. Aanwezigheid bij de kerntakendiscussie --> besluit dagelijks bestuur. 2. Lidmaatschap dagelijks bestuur 1. Waarschijnlijk worden de nieuwe wethouders van Koggenland pas op 2 november benoemd. Tot haar aftreden als wethouder van Koggenland is mw. Van de Pol nog lid dagelijks bestuur. Zij zorgt voor vertegenwoordiging van Koggenland bij de kerntakendiscussie. 2. Formeel kiest het algemeen bestuur een nieuw lid dagelijks bestuur. Maar gezien de continuïteit en regionale verdeling is er consensus dat de vervanger vanuit de gemeente Koggenland wordt aangewezen als lid dagelijks bestuur. Mits hij/zij daar zelf achter staat. Wanneer de nieuwe wethouder van Koggenland benoemd is zal hierover een voorstel worden toegezonden aan de leden algemeen bestuur.

			Het algemeen bestuur besluit: Het nieuwe lid dagelijks bestuur via een digitale sessie te benoemen tot (algemeen bestuur en) lid dagelijks bestuur van het Recreatieschap. Het algemeen bestuur wordt nader geïnformeerd hoe Koggenland tot die tijd (kerntakendiscussie) vertegenwoordigd wordt. <u>b. Terugblik RecreActief</u> De voorzitter en andere aanwezigen kijken terug op een goede dag. Er is een vlog gemaakt die via de nieuwsbrief is verspreid. Ook de vergaderlunch met de gedeputeerde was nuttig. De zorgen over de financiële situatie zijn afgegeven. De gedeputeerde is onder de indruk van ons schap, financieel en qua projecten en resultaten. De gedeputeerde gaf wel aan dat er de komende jaren geen structurele bijdrage verwacht kan worden. Wel heeft dit college (provincie) aandacht voor groen en recreatie. Voor incidentele projecten en initiatieven staat de provincie open. Geen toezeggingen, maar iedere aanvraag wordt zorgvuldig overwogen. De gedeputeerde zoekt graag naar samenwerking. In 2020 maakt PNH een visie Recreatie en Toerisme. Het Recreatieschap is aanwezig geweest bij ambtelijke en bestuurlijke bijeenkomsten. Per brief wordt er nog een signaal afgegeven naar Gedeputeerde én Provinciale Staten waarin de financiële zorgen worden geuit. Het algemeen bestuur besluit: Snel kennis te nemen van de (toekomstige) brief van het dagelijks bestuur aan Provinciale en Gedeputeerde Staten over de onbalans in de financiën. Waar mogelijk projecten in te dienen voor (co)financiering. Te blijven lobbyen voor een structurele subsidie vanuit de provincie. <u>c. Voortgang werkschuur</u> Inmiddels is gestart met de fundering. Voorjaar (maart) 2021 is de oplevering gepland. Voorlopig loopt alles volgens planning en ook financieel in de pas. Het algemeen bestuur besluit: Graag deel te nemen aan een opening met een feestelijk tintje. <u>d. Verzonden brief terugkoppeling Begroting en Jaarstukken</u> Ter info Het algemeen bestuur besluit: Kennis te nemen van de brief. <u>e. Nieuwsbrief (is digitaal verzonden)</u> De nieuwsbrieven zijn verzonden aan algemeen bestuur en raadsleden. Daarnaast is er een algemene nieuwsbrief verstuurd. In de nieuwsbrieven zijn ook de links te vinden naar de filmpjes van RecreActief en het wandelnetwerk. Deze zullen ook via social media gedeeld worden. Er zijn geen reacties binnengekomen.
--	--	--	---

			Het algemeen bestuur besluit: Kennis te nemen van deze informatie.
5	Benoeming nieuw lid dagelijks bestuur (voorstel wordt nagezonden)	Vaststellen	<i>Dit punt is vervallen.</i>
6	Gevolgen corona	Ter informatie	(Financiële) gevolgen worden verwerkt in de EJR. Vooralsnog wordt verwacht een en ander binnen Begroting te kunnen oplossen. Mocht blijken dat dit niet past dan komt hierover een voorstel. In de Jaarstukken zal duidelijk uiteengezet worden wat de gevolgen zijn geweest. De directie is in gesprek met horeca om korting pacht. De gevolgen zijn nog niet inzichtelijk. <u>Algemeen bestuurslid Heutink-Wenderich</u>: Enkhuizen wordt minder gecompenseerd via de algemene uitkering. Welk onderdeel kan als compensatie van het Recreatieschap in mindering gebracht worden. <u>Financieel adviseur dhr. Mulder</u>: Gemeenten moeten bepaalde kosten specifiek declareren bij het Rijk. Dat geldt bijvoorbeeld voor BOA-inzet. Maar voor andere meer algemene taken en werkzaamheden krijgen de gemeenten een extra bijdrage via de algemene uitkering (of je de kosten wel/niet hebt maakt niet uit). Een GR kan geen kosten door corona compenseren. Dat moet dan via de deelnemende gemeenten. Echter omdat deze kosten vallen onder de 'algemene kosten', zal het doorberekenen van deze kosten aan de gemeenten voor de gemeenten niet leiden tot een hogere compensatie. <u>Dagelijks bestuur/algemeen bestuurslid Van de Pol</u>: wel inzichtelijk maken welke kosten extra gemaakt zijn in verband met corona. <u>Algemeen bestuurslid Nederpelt</u>: Het Recreatieschap lost wel heel veel op binnen eigen begroting. Er is een kerntakendiscussie. Kortom: wat zijn de extra lasten/welke inkomsten zijn minder, leg de vraag neer bij de gemeenten. <u>Voorzitter</u>: Door corona zijn er baten en lasten. Deze kunnen in de begroting opgelost worden. Is het niet veel werk voor gemeenten om deze berekeningen te verwerken? Daarbij wordt een en ander mogelijk rondpompen van gelden (kosten/baten). <u>Algemeen bestuurslid Nijpels</u>: Graag inzichtelijk maken, maar als we zelf kunnen bekostigen dan zeker daartoe beperken. <u>Dagelijks bestuur/algemeen bestuurslid Broersma</u>: gevaar dat andere GR'en wel indienen, Recreatieschap lijkt zo vet op de botten te hebben. Dus inzichtelijk maken.

			<u>Directeur:</u> Er zijn door corona financiële plussen en minnen. Resultaat is nu 25K en er is een post onvoorzien. Wel zijn er enige kosten in relatie tot baggeren. Baten gaan via jaarrekening naar gemeenten. Dus leidt het nu vragen van financiën voor kosten in verband met corona tot een hoger resultaat, dat uiteindelijk weer moet worden teruggestort. Onnodig rondpompen van geld dus. Het Recreatieschap zal de gevolgen zeker inzichtelijk maken. Het algemeen bestuur besluit: 1. Inzichtelijk maken wat de kosten rondom corona zijn geweest en waarom er baten zijn. 2. Indien mogelijk binnen begroting oplossen, geen financiën rondpompen indien niet nodig.
7	Stand van zaken kerntakendiscussie 28 oktober	Ter informatie	<u>Voorzitter:</u> Deze week wordt het (concept)programma voor de kerntakendiscussie naar de leden van het algemeen bestuur gezonden. De externe voorzitter is Wilco van Egmond. We gaan een kerntakendiscussie voeren, gaan niet uit van een bezuiniging, we kijken naar samenwerkingsvormen & inverdieneffecten. Programmaonderdelen 1. Opening en doel van de bijeenkomst 2. Uitgangspunten voor de kerntakendiscussie 3. Het huidige takenpakket 4. Kader voor nieuwe taken 5. Inverdienmogelijkheden 6. Vervolgproces <u>Voorzitter:</u> Jammer dat corona onder ons is. We wilden ook bij andere partijen en gemeenteraden “ontvangen” in de zin van ideeën, suggesties en mogelijkheden. We kunnen alleen zenden. Bijdragen kunnen (later) door raden, commissies en fracties verzonden worden. <u>Algemeen bestuurslid Heutink-Wenderich:</u> Blij met de insteek en met de breedte van de insteek en de tijdigheid. Andere leden van het algemeen bestuur stemmen daar mee in. <u>Directeur:</u> De planning past precies voor de tijdige oplevering van de concept-Kadernota 2022. Tijdens de Regionale Raadsledenbijeenkomst zal alleen een terugkoppeling van de discussie worden gegeven. Input vanuit de raden zal moeten komen via de leden algemeen bestuur/de gemeenten. Mocht een toelichting bij raden of commissies nodig zijn dan staat dat aanbod er! Het algemeen bestuur besluit: Ter instemming kennis te nemen van proces en inhoud van de kerntakendiscussie.
8	Rondvraag		<u>Algemeen bestuurslid Nederpelt:</u> Ter kennisname: Medemblik (Wieringermeer tot Enkhuizen) neemt net als Enkhuizen, provincie, Hollands Kroon deel aan de Kustvisie: BPY.

			Dhr. Nederpelt haakt het Recreatieschap aan waar mogelijk/nodig. Afscheid dagelijks - en algemeen bestuurslid Caroline van de Pol: Zij wordt door de leden en <u>de voorzitter</u> geroemd om: Kritisch en betrokken bestuurder. Serieus, maar ook vrolijk en humorvol. Standvastig en recht voor zijn raap. Terugkijkend: Sinds 24 juni 2014 lid van ons bestuur. Vanaf dat moment ook lid dagelijks bestuur. Hoewel het dagelijks bestuur toen nog agendacommissie heette. In ruim acht jaar veel gedaan. - Verkoop van de Ursemmerplas en de besluitvorming over de opbrengsten; - Opstellen en vaststellen Natuur- en Recreatieplan; - Bediening van de brug en sluis bij Rustenburg; - Wandelnetwerk in Koggenland; - En de recreatiemogelijkheden rondom de dijkverzwaring Hoorn-Amsterdam; - En een rol bij verschillende versies van RecreActief: de opening van de TOP's en als Quizmaster in kasteel Radboud. In 2017 schreef jij in je Dagdroom in de nieuwsbrief dat we wat trotser mogen zijn op onze regio. Je schreef 'Be good and tell it. Een dijk van een regio'. We hopen dat je op Terschelling nog eens aan ons terugdenkt. De mensen over Westfriesland vertelt en natuurlijk nog eens terugkomt, als toerist! Er is een mooi aandenken gemaakt aan jouw tijd als bestuurder dat per post jouw kant op komt! (Collage) <u>Scheidend lid dagelijks en algemeen bestuur Van de Pol:</u> Mooie woorden, de toekomstdroom is een goede. We dragen mogelijk onze successen, onze regio en het Recreatieschap onvoldoende uit. We mogen trots zijn op wat we doen in deze regio. Het Natuur- en Recreatieplan staat als een huis. Dank aan de leden algemeen en dagelijks bestuur plus Directie, Piet en andere medewerkers van het Recreatieschap. Met veel plezier deelgenomen aan dit bestuur. Het AB besluit om 17:08 uur.
--	--	--	--

De secretaris,

Karel Schoenaker

Aan: Leden van GS en PS Noord-Holland

Onderwerp: Drukke in natuur en recreatiegebieden / recreatievisie
Uw kenmerk:
Ons kenmerk:
Behandeld door: Erna Krommendijk

per adres
Stationsstraat 38
1506 DH Zaandam
Telefoon: 075 - 635 15 98
E-mail: e.krommendijk@mnh.nl

Datum: 12 oktober 2020

Geachte leden van GS en PS,

Het zal u vast ook opgevallen zijn dat het tijdens de coronacrisis extra druk was in natuur- en recreatiegebieden. Niet zo gek als je bedenkt dat dit voor veel mensen lange tijd de enige vorm van ontspanning was. Als terreinbeherende organisaties zijn we blij met de toenemende belangstelling. Tegelijkertijd signaleren we ook de keerzijde van de recreatieve druk. Om de effecten van de drukte door corona helder in beeld te brengen hebben wij een quickscan laten uitvoeren. In deze brief gaan wij in op wat er aan de hand is en vertalen dit naar aandachtspunten voor uw beleid.

Wat is er aan de hand?

Uit de quickscan recreatieve drukte Noord-Holland die wij hebben uitgevoerd weten we dat de coronadrukke bovenop structurele groeiende recreatiebehoefte komt. We verwachten dat deze groei en daarbij behorende drukte doorzet, onder andere vanwege de woningbouwopgave in de MRA regio.

Onze bevindingen worden ondersteund door de eerste conclusies en bouwstenen van de Visie Recreatie en Toerisme Noord-Holland: "De behoefte aan recreatie en toerisme neemt toe, onder andere door de toename van het aantal inwoners, toenemende vrije tijd en mobiliteit en de groei van het toerisme. Ook corona heeft een grote impact. In de visie wordt geanticipeerd op de lange termijn impact van Corona".

Als beheerder van natuur- en recreatieterreinen zijn we trots te kunnen bijdragen aan de recreatieve behoefte van veel inwoners. De coronacrisis maakte echter pijnlijk duidelijk dat de terreinen en voorzieningen niet toegerust zijn op de grote aantallen bezoekers die zij te verduren kregen. Ook ontbrak het aan voldoende capaciteit om toezicht te houden en (veelal nieuwe) bezoekers aan te spreken op ongewenst gedrag. Zoals barbecueën midden in de natuur, van de paden af gaan, vuilnis achterlaten, geluidsoverlast vanwege muziek, etc. Als we geen actie ondernemen, gaat de kwaliteit van de natuur- en recreatiegebieden, die door onder meer de stikstofuitstoot al jaren onder druk staat, verder achteruit. Dat vinden wij onwenselijk.

Stationsstraat 38 1506 DH Zaandam e.krommendijk@mnh.nl

In Noord-Holland werken de volgende organisaties samen in het TBO:

Amsterdamse Bos, IVN, Landschap Noord-Holland, Natuur en Milieufederatie Noord-Holland, PWN, Recreatie Midden-Nederland, Recreatie Noord-Holland, Recreatieschap West-Friesland, Staatsbosbeheer, Goois Natuurreservaat, Natuurmonumenten en Waternet.

Coalitieakkoord ambitieus

In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' staan veel ambities om de natuur, landschap, leefbaarheid, recreatie en biodiversiteit te versterken. Het waarmaken daarvan valt of staat in onze ogen met behouden en versterken van de kwaliteit van onze natuur- en recreatiegebieden. Maar ook voor andere ambities uit het coalitieakkoord is de kwaliteit van de gebieden onmisbaar. Denk aan klimaat of leefbaarheid en economie; een aantrekkelijke woon- en werkomgeving is immers een belangrijke vestigingsfactor voor bedrijven in de provincie.

Meer recreatieruimte nodig, in balans met draagkracht natuur

Het is dus in meerdere opzichten van belang om het aanbod en de kwaliteit van natuur- en recreatiegebieden in heel Noord-Holland niet alleen op peil te houden, maar ook verder uit te breiden. Alleen zo kan voorkomen worden dat de toenemende drukte (delen van) gebieden te veel onder druk zet. Sinds het rapport van Remkes over de stikstofcrisis weten we: 'niet alles kan overal'. Dat geldt ook voor de combinatie natuur en recreatie. De draagkracht van de natuur laat niet in alle gebieden intensieve recreatie toe en de huidige recreatiegebieden hebben ook geen oneindige capaciteit om deze opgaven op te vangen.

We vragen u daarom rekening te houden met de volgende aandachtspunten bij de in ontwikkeling zijnde Visie Recreatie en Toerisme van de Provincie Noord-Holland:

- Niet alles kan overal. Herzie de huidige zonering van intensieve en meer extensieve recreatie en zorg er voor dat de draagkracht van de natuur niet wordt overschreden tijdens, maar zeker ook na de coronacrisis. Ontwikkel een nieuwe zonering die recht doet aan de belangen van natuur, landschap en recreatie.
- Verdeling binnen de provincie. Er ligt veel druk op de MRA, dus daar zijn extra maatregelen nodig. Maar daarnaast juist ook in andere regio's. Door daar te investeren, kan de MRA ontlast worden. Er zal dan ook naar de verdeling van lusten en lasten gekeken moeten worden. Tussen zowel de regio's als de sectoren.
- Leer van de 'coronadrukke' In onze quickscan recreatieve drukte wordt de impact hiervan op onze gebieden duidelijk. Deze quickscan is bijgevoegd. Daarin staan 5 aanbevelingen waar wij graag met u het gesprek over willen aangaan zodat deze meegenomen kunnen worden in de Visie recreatie en toerisme Noord Holland. De aanbevelingen in het kort:
 - Zorg voor extra toezicht
 - Herijking route- en ruimtegebruik door diverse recreatievormen
 - Breng lusten en lasten beter in evenwicht
 - Benut kansen voor natuur en recreatie
 - Werk aan goede randvoorwaarden.
- Combineer andere opgaves met het bieden van voldoende ruimte voor recreatie, zoals de woningbouwopgave, het versterken van de biodiversiteit en klimaatadaptatie. Natuurinclusief en klimaatadaptatief ontwikkelen biedt hierbij kansen. Van belang is wel om deze opgave en integraliteit aan de voorkant te borgen.

Een belangrijke onderliggende voorwaarde is de financiering:

- Vastgesteld wordt dat structurele middelen voor financiering van vernieuwing maar ook voor beheer en onderhoud van recreatieve voorzieningen in natuur- en recreatiegebieden sterk te kort schieten.
- Om de natuur- en recreatieve kwaliteit in onze terreinen op orde te brengen en te houden zijn structureel extra middelen nodig. De provincie kan hierin een belangrijke faciliterende rol spelen door een subsidieregeling te ontwerpen en in te

instellen van een Kwaliteitsimpuls Recreatieve Voorzieningen waarmee vernieuwing van de inrichting en zonering kan worden gefinancierd. Dat kan wellicht ook via een in te stellen **Landschapsfonds**. Naast publieke middelen zou dit fonds ook gevuld kunnen worden door partijen die profiteren. Denk aan projectontwikkelaars van woningbouw- en bedrijventerreinen.

- Vooruitlopend op uitbreiding van recreatiegroen is het belangrijk om de bestaande gebieden goed op orde te houden. Met de extra coronadrukke zien wij dat de kosten voor beheer en onderhoud flink zijn toegenomen. Denk aan extra slijtage, reiniging, handhaving en vandalisme. Het is dringend nodig dat er een bijdrage voor de natuurbeheerders komt voor aanleg en onderhoud van recreatieve voorzieningen die recht doet aan de kosten die ervoor worden gemaakt en nodig zijn om een verantwoorde balans in natuurgebieden tussen natuur en recreatie te waarborgen. De openstellingsbijdrage van de SNL schiet op dit punt ernstig te kort. Wij vragen de provincie nadrukkelijk om hiervoor ruimte te creëren in de Visie recreatie en toerisme.
- In sommige situaties zoals bij de recreatieschappen wordt een deel van de beheerkosten normaal gesproken gedekt door inkomsten uit pacht en verhuur voor horeca en evenementen. Deze inkomsten staan door corona onder druk. In die situaties willen de recreatieschappen zelf onderzoeken hoe we de lasten en lusten beter in evenwicht kunnen brengen door extra inkomsten en verdienmodellen vanuit de gebruikers te organiseren (kaartverkoop, betaald parkeren, vignetten, omgevingsfonds etc.) om de structureel hogere beheerslasten te dekken.

We dringen er bij u op aan om de visie Recreatie en Toerisme vergezeld te laten van een uitvoeringsprogramma waarbij structurele budgetten worden vrij gemaakt zodat de financiering van bovengenoemde zaken ook geborgd wordt. Hiermee kunnen wij er samen voor zorgen dat ook in de toekomst alle Noord-Hollanders kunnen blijven ontspannen in de natuur, in balans met de draagkracht daarvan.

Wij stellen op basis van de quick scan ook zelf een agenda op voor de komende jaren. Onze kennis en ervaring stellen wij de komende tijd graag beschikbaar om onze gezamenlijke Visie op recreatie en toerisme verder te brengen.

Helaas kunnen wij u door corona dit jaar niet persoonlijk in het jaarlijkse werkbezoek van Provinciale Staten spreken. Wel zijn wij uiteraard graag bereid u persoonlijk een toelichting te geven en eventuele vragen te beantwoorden..

Met vriendelijke groeten,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'W' followed by a long horizontal stroke and a small flourish at the end.

Terreinbeheerdersoverleg Noord-Holland
Willem Hellevoort, voorzitter

Lusten en lasten in tijden van corona

Quick scan bezoekersdrukke in recreatie- en
natuurgebieden in Noord-Holland

Colofon

©Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd, oktober 2020

Opdrachtgever	Terreinbeherende organisaties Noord-Holland
Contactpersonen	Rik Rollema, Recreatie Noord-Holland Karel Schoenaker, Recreatieschap Westfriesland
Auteurs	Drs. T. (Tinco) Lycklama M. (Martijn) Huijgen, BSc Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd Jansbuitensingel 30 6811 AE Arnhem T 06-53383550 e-mail: lycklama@ruimteenvrijetijd.nl www.ruimteenvrijetijd.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Onderzoeksvraag	4
1.2	Onderzoeksaanpak	4
1.3	Leeswijzer	5
2	Resultaten	6
2.1	Druktemeting onder (terrein)beheerders	6
2.2	Overlast in natuur- en recreatiegebieden	7
2.3	Sturen op balans	8
	Bijlage 1 Gesprekspartners terreinbeherende organisaties	10
	Bijlage 2 Aanvullende informatie Quick Scan drukte in recreatie – en natuur gebieden	11

1 Inleiding

1.1 Onderzoeksvraag

Door de coronacrisis staan natuur- en recreatiegebieden in heel Nederland in een ander daglicht. De behoefte aan ontspanning of juist inspanning in de vrije natuur is in de afgelopen periode groot geweest. In Noord-Holland, voor een groot deel relatief dicht bevolkt, speelde deze trend mogelijk nog sterker. Het toegenomen gebruik en de hiermee gepaard gaande overlast vormde voor de terreinbeherende organisatie van Noord-Holland de aanleiding voor dit onderzoek met als onderzoeksvraag:

- *Hoe omvangrijk is de toegenomen drukte in natuur- en recreatiegebieden als gevolg van corona en welke vormen van overlast gaan hiermee vooral gepaard?*

1.2 Onderzoeksaanpak

Methode: interviews terrein beherende organisaties

We hebben in dit onderzoek gekozen om tien terreinbeherende organisaties (TBO's) te interviewen. Voor een overzicht van de deelnemers, zie bijlage 1. De interviews vonden in augustus plaats en geven dus een oordeel over de periode vanaf half maart (intrede corona) tot het einde van de zomer. Tijdens de interviews stond de onderzoeksvraag centraal. Daarnaast is aanvullend ook gevraagd naar:

- Hoe is omgegaan met de effecten (overlast) van de toegenomen drukte?
- Wat zijn de gevolgen van de drukte voor de korte en langere termijn?

We hebben specifiek gevraagd naar de drukte en overlast voor corona en na corona. Op basis van de inschatting van de beherende organisatie zijn we gekomen tot een eindoordeel van toegenomen drukte per regio, zoals ook op de kaart te zien is (zie bijlage 2). Dit oordeel is dus gebaseerd op ervaringscijfers van beheerders. Cijfers van bezoekersaantallen zijn voor deze specifieke periode niet beschikbaar.

De drukte in de natuur- en recreatiegebieden blijkt ook niet op een eenduidige manier te worden gemonitord. De ene TBO beschikt over informatie over het aantal verkochte parkeertickets, waar een andere TBO tellingen doet voor het aantal bezoeken. Deze cijfers zijn niet volledig met elkaar te vergelijken. Om wel tot een eenduidige manier van vergelijken te komen, is gekozen voor een subjectieve schaal, van min 5 tot +5.

De geïnterviewden konden per regio een score toekennen over de toegenomen drukte, waarbij -5 tot -1 staat voor een daling van de drukte, 0 staat voor een stabiele ontwikkeling en +1 tot +5 staat voor de stijging.

	-1 / +1	zeer lichte daling / stijging van de drukte
	-2 / +2	lichte daling / stijging van de drukte
	-3 / +3	aanzienlijke daling / stijging van de drukte
	-4 / +4	grote daling / stijging van de drukte
	-5 / +5	zeer grote daling / stijging van de drukte

1.3 Leeswijzer

Deze notitie geeft een overzicht van de voornaamste resultaten van dit onderzoek, als extra duiding bij de grafische weergave op de kaart.

2 Resultaten

In dit hoofdstuk staan de resultaten uit het onderzoek in recreatie- en natuurgebieden in Noord-Holland.

2.1 Druktemeting onder (terrein)beheerders

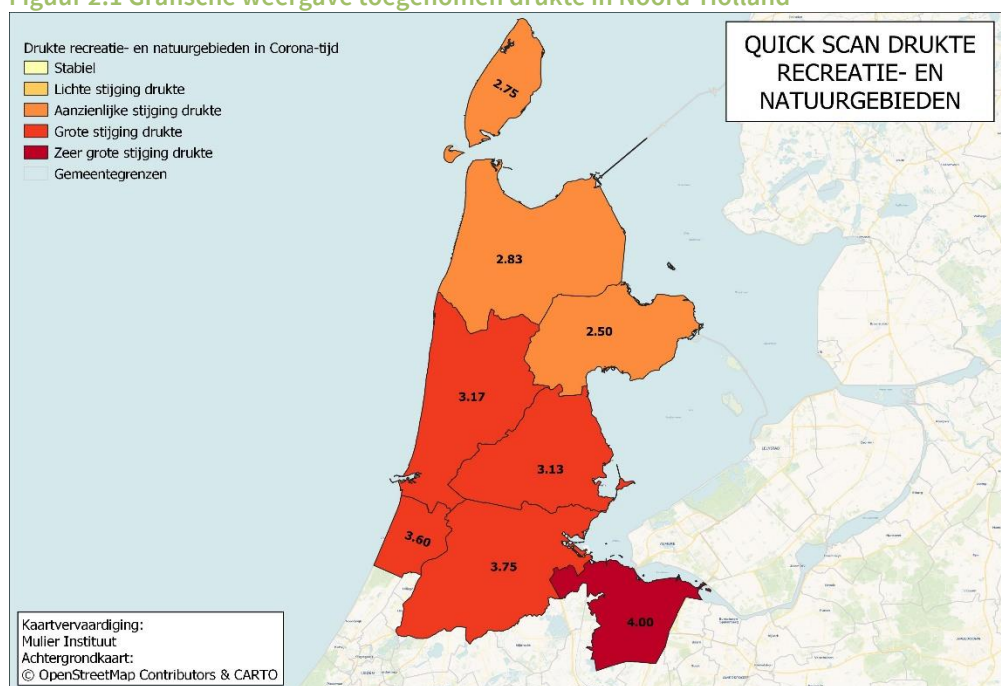
„Het was bizar, het leek alsof heel Nederland in Medemblik was.”

Een TBO over toegenomen drukte

1. Sterke toename drukte in Noord-Holland

In alle acht Noord-Hollandse regio's is de drukte van het aantal bezoekers in de natuur- en recreatiegebieden in de periode tussen maart 2020 en augustus 2020 toegenomen, zie ook de bijbehorende kaart.

Figuur 2.1 Grafische weergave toegenomen drukte in Noord-Holland

In de regio's Texel¹, Kop van Noord-Holland en Westfriesland betrof dit een aanzienlijke stijging, in de regio's Noord-Kennemerland, Zuid-Kennemerland, Laag Holland en Amstelland betrof dit een grote stijging. In de regio Gooi- en vechtstreek was de stijging zeer groot.

Let op: deze cijfers zijn gebaseerd op beoordelingen van boswachters en terreinbeheerders op een schaal van min vijf tot plus vijf. Over deze specifieke periode ontbreken exacte cijfers van bezoekersaantallen (zie ook de onderzoeksanpak, paragraaf 1,2).

2. Corona versterkt (nationale) trend

De toenemende drukte in de natuur- en recreatiegebieden betreft een trend die al langer speelt (enkele jaren) en ook in meer provincies². Door het coronavirus is deze trend nu veel zichtbaarder geworden. De behoefte aan groene buitenruimte om in te bewegen is enorm toegenomen. Op het land, maar zeker ook op het water, hebben recreanten hun toevlucht gezocht. En waar het vroeger wellicht met pieken ging (bijv. op zondagmiddag), was het nu structureel druk.

2.2 Overlast in natuur- en recreatiegebieden

3. Trots én zorgen i.v.m. overlast

Deze toegenomen belangstelling voor de natuur- en recreatiegebieden maakt aan de ene kant trots, omdat bezoekers de natuur dichtbij (extra) waarderen.

“We zijn er blij mee dat er zoveel mensen komen, wij zijn ook wel trots om de mensen zo te kunnen bedienen!”

Een trotse boswachter

Het belang van natuur staat hiermee onmiskenbaar op de kaart. Het baart aan de andere kant ook zorgen, vanwege de overlast die gepaard is gegaan met de toegenomen aantallen bezoekers. Het **intensiever(re) ruimtegebruik** bestond vooral uit drukte vooral bij entrees (o.a. parkeerdrukke), meer picknicken, barbecueën, meer sportief gebruik door individuele sporters en (georganiseerde) groepjes, ook veel meer belangstelling voor watersport (kitesurfen, bootjes).

An sich hoeft een intensiever gebruik van de groene ruimte geen overlast tot gevolg te hebben (het is juist ook positief). Echter als gevolg van de toegenomen drukte is door beheerders ook overlast waargenomen. De verschillende vormen van overlast zijn te clusteren in vijf thema's:

- **Verminderde bezoekerservaring als gevolg van drukte.** Dit kan gaan over een gebrek aan een 'unieke' natuurervaring tot 'bijna ruzies' tussen recreanten, of bij drukke parkeerplekken.
- **Onbedoeld gebruik van de ruimte.** Voorbeelden hiervan zijn picknicken en barbecueën op plekken die hiervoor niet bedoeld zijn.
- **Milieuoverlast** door (extra) zwerfafval, extra geluid, vandalisme, uitwerpselen;
- **Schade aan natuur** bijv. door verstoring van broedvogels en meer aanrijdingen van wild.
- **Derving inkomsten en toename kosten** als gevolg van extra toezicht door boa's en beheerders, extra beheer (afvalinzameling) en minder inkomsten uit pacht, excursies, evenementen, winkels, bezoekerscentra, etc. Een enkele keer waren er ook meer inkomsten uit dagkaartjes of parkeren.

¹ Op Texel was het eerst heel rustig en daarna heel druk. Het gemiddelde cijfer (zie de kaart) kent dus een sterk dynamisch verloop.

² Getuige ook de uitzending van televisieprogramma De Monitor 'Van wie is de natuur?' van 7 september 2020.

4. Nieuwe doelgroepen in de natuur

Een deel van de overlast kwam door een specifieke doelgroep, die is omschreven als: 'Mensen die normaal niet in de natuur komen'. En 'mensen die minder bekend waren met de natuur'. Corona heeft er deels voor gezorgd dat het huiselijk gebeuren zich naar buiten heeft verplaatst. Dat was ook zichtbaar: 'ze kenden de regels niet en gedroegen zich anders dan normale bezoekers'. Voorbeelden waren: muziek luid aan en speaker door het bos, picknicken op plekken die hiervoor niet bedoeld waren, en lopen door gebieden die hiervoor niet bedoeld waren (bijv. waterwingebied). Specifiek is ook de groep jongeren genoemd, omdat de natuur (ook) voor hen een podium was om elkaar te ontmoeten, vaak vanwege onvoldoende activiteiten en evenementen in de stad, met overlast tot gevolg.

„Zij waren niet bekend met de natuurgebieden en de regels: voetballen op de heide, de honden liepen los op begrazingsvelden, picknicken waar het niet mag. Zij hadden oprecht geen idee van de regels.”

Een TBO over nieuwe doelgroepen

2.3 Sturen op balans

5. Voorkomen negatieve gevolgen

De beheerders van natuur- en recreatiegebieden in Noord-Holland hebben in het voorjaar en de zomer verschillende maatregelen genomen om de drukte te reguleren. Dit betrof een divers palet aan type instrumenten:

- **Communicatie:** Intensievere communicatie en voorlichting naar bezoekers (online en offline);
- **Toezicht:** Meer toezicht in de vorm van BOA's / beveiligers, gericht op voorlichting, toezicht en handhaving;
- **Afsluiten of stopzetten:** Ontruimen of afsluiten kwetsbare terreinen, sluiten voorzieningen (bezoekerscentra) of activiteiten (excursies);
- **Zonering (in ruimte en tijd):** van ongewenste activiteiten, zoals bijv. hondenuitlaat services, waar wil je die wel of niet toelaten?

Ondanks dat de parkeercapaciteit maar 50 tot 80% van het normale niveau was, zagen we een toename van 25% van het betaald parkeren.

Een TBO over toegenomen drukte

6. Aanbevelingen: hoe kan in de toekomst beter worden gestuurd op balans?

Allereerst is het goed om te benoemen is dat sturen op balans (tussen bezoekers en leefomgeving) complex is, omdat het openbare, vaak vrij toegankelijke terreinen zijn (zonder hek). Uit het rondje beheerders blijkt dat al een divers palet aan maatregelen is genomen in de afgelopen periode, om de toegenomen drukte te managen (zie voorgaande paragraaf).

Naar de toekomst toe zien terreinbeherende organisaties onderstaande punten als extra belangrijk:

- **Zorg voor extra toezicht.** Hiermee geef je gastheerschap in de natuur vorm, kan je bezoekers voorlichten en spreading ter plekke mogelijk maken. Als laatste middel kan handhaving ook worden ingezet.
- **Herijking route- en ruimtegebruik.** Denk na over betere vormen om bereikbaarheid van gebieden te optimaliseren (minder intensief, of juist intensiever) met behulp van buitenpoorten, locaties van TOP's, of andere zoneringinstrumenten. Betrek hierbij de (gewenste) dichtheid van routenetwerken in de natuur en ook de wenselijkheid om gebruikersgroepen samen te laten gaan of juist recreatiestormen te scheiden (wandelen, fietsen, etc.) en zo de bezoekersbeleving optimaliseren;

- **Breng lusten en lasten beter in evenwicht.** Dit kan op twee manieren:
 - Structureel meer geld begroten voor de (toegenomen) taken van terreinbeherende organisaties om recreëren veilig en aantrekkelijk te houden.
 - Aanvullend hierop lijkt het verstandig om te zorgen voor (extra) inkomsten vanuit gebruikers en verdienmodellen te organiseren die dit mogelijk maken (kaartje kopen, parkeren, vignetten, omgevingsfonds, etc.).
- **Benut kansen voor natuur en recreatie:** Kijk op welke manieren natuurinclusieve recreatie kan worden versterkt. Een voorbeeld hierbij is het water, dit is extra belangrijk geworden om drukte te spreiden en accommoderen. Zorg dat dit passend en veilig mogelijk wordt gemaakt. Een andere vorm is om 'nieuwe doelgroepen' zoals jongeren juist beter te binden aan de natuur en dus blijvend welkom te heten.
- **Werk aan goede randvoorwaarden** voor effectief beheer door:
 - Consequenter cijfers en feiten te verzamelen over bezoekersstromen; Kies voor real time instrumenten om bezoekersdrukke in kaart te brengen, dit biedt kansen om effectief te sturen op balans (spreiden)³;
 - Bekijk drukte in relatie tot de draagkracht van gebieden en baseer daar het beleid en beheer op;
 - Zorg voor uitwisseling van ervaringen en kennis tussen beheerders in het sturen op balans.

“We hebben deze zomer 1000 uur extra aan BOA inzet moeten inzetten.”

Een TBO over de extra inzet van BOA's

³ Zie ook de Handreiking Bezoekersmanagement van het NBTC: <https://nbtcmagazine.maglr.com/handreiking-bezoekersmanagement/cover>.

Bijlage 1 Gesprekspartners terreinbeherende organisaties

In deze bijlage staan de gesprekspartners die zijn geïnterviewd in het kader van dit project.

Tabel: Geïnterviewde personen bij terreinbeherende organisaties

Organisatie	Contactpersoon
Staatsbosbeheer	Erik Tuunter
Natuurmonumenten	Jerome van Ebbeve, Jowien van der Vegte Geeke Remmelts
Provinciaal waterleidingbedrijf Noord-Holland	Marieke Kuipers
Recreatie Midden Nederland	Paul Kotvis
Goois Natuurreservaat	Peter Kampen
Recreatieschap Westfriesland	Piet Copier
Waternet	Max van Steijn
Amsterdamse Bos	Olav Martens
Recreatie Noord-Holland	Alex Rohof Micheal Omvlee
Landschap Noord- Holland	Onno Steendam

Bijlage 2 Aanvullende informatie Quick Scan drukte in recreatie – en natuur gebieden

In augustus zijn onderstaande TBO's geïnterviewd. Hen is gevraagd naar de ervaren toegenomen drukte en de hiermee gepaard gaande overlast als gevolg van de coronacrisis. In deze bijlage staan enkele feiten en cijfers over deze toegenomen overlast.

Deelnemende TBO's	Regio's waar natuur- en recreatiegebieden worden beheerd
Amsterdamse Bos	Amstelland
Recreatieschap Westfriesland	Westfriesland
Waternet	Zuid-Kennemerland
Goois Natuur reservaat	Gooi en Vechtstreek
Staatsbosbeheer	Kop van Noord-Holland, Westfriesland, Laagland, Zuid-Kennemerland, Texel
Natuurmonumenten	Texel, Noord-Kennemerland, Zuid-Kennemerland, Laagland, Gooi en Vechtstreek
Recreatie Midden-Nederland	Gooi en Vechtstreek, Amstelland
PWN	Zuid-Kennemerland, Noord-Kennemerland
Recreatie Noord-Holland	Amstelland, Zuid-Kennemerland, Noord-Kennemerland, Kop van Noord-Holland, Laagland
Landschap Noord Holland	Laagland, Amstelland, Kop van Noord-Holland, Westfriesland

2.4 Meest opvallende ontwikkelingen

In de periode van maart t/m augustus

- Enorme toename van afvalverwerking en -inzameling, tot wel 3 keer zoveel.
- De inkomstenderving loopt in de tonnen/miljoenen (verschilt per TBO), aan pacht en evenementenverhuur en excursies die geen doorgang konden vinden.
- Grote toename van vandalisme en overlast door jongeren in vrijwel alle gebieden.
- De drukte op parkeerterreinen is op een aantal locaties met factor 3 toegenomen.
- Op Texel zag men een groot contrast: van geen toeristen in het voorjaar naar topdrukke in de zomer.
- Veel extra inzet van uren en mensenkracht: één TBO meldde minimaal 1000 extra uren aan BOA-inzet.
- Één TBO zag op het water tot 3 keer zoveel pleziervaart.

Provincie Noord-Holland
Gedeputeerde Staten
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

Datum : 28 oktober 2020

Uw kenmerk :
Ons kenmerk : 881806

Contactpersoon : Karel Schoenaker
Doorkiesnummer : 0228-534939/06-83698165
E-mail : k.schoenaker@recreatieschapwestfriesland.nl

Betreft : Visie Recreatie en Toerisme

Geachte leden van gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland,

Recreatie- en natuurgebieden zijn nog nooit zo belangrijk geweest als de afgelopen periode. Door corona waren mensen aangewezen op de natuur- en recreatiegebieden in hun directe omgeving. Dat geeft ons enerzijds een gevoel van trots, want dat is uiteindelijk ons doel. Aan de andere kant zagen wij ook dat dit een enorm grote druk op de terreinen en de organisatie legt. Deze toename van drukte is al langer gaande, maar werd nu extra zichtbaar. Dit blijkt ook uit de quickscan die is uitgevoerd door de TBO's in de provincie.

Westfriesland

De regio Westfriesland is gewend om op het gebied van recreatie zelf de broek op te houden. Ondanks dat er wel eens sprake is geweest van een mogelijke toetreding van de provincie tot het Recreatieschap Westfriesland, staat het al 47 jaar op eigen benen. Maar door diverse veranderingen wordt deze opgave voor de regio steeds groter. Bij de oprichting van ons Recreatieschap was het primair gericht op voorzieningen voor de inwoners van Westfriesland. Met daarbij de wetenschap dat als iets voor de eigen inwoners van toegevoegde waarde is, het dat ook is voor bezoekers van buiten de regio. Deze verdeling is aan het veranderen.

Verdeling van lusten en lasten

Tijdens corona is extra duidelijk geworden dat de vraag naar en de behoefte aan groen toeneemt. Maar de maatschappij verandert al langer op dat gebied. De opgaven daarvan komen in Westfriesland voor een groot deel door ontwikkelingen van buiten de eigen regio. De benadering van

de provincie als twee deelgebieden, de MRA en NHN, zien we -logischerwijs- ook terug bij de visie Recreatie en Toerisme. De gebieden kunnen elkaar helpen. In de MRA is een te grote druk op de groene ruimte, zijn er minder mogelijkheden voor uitbreiding en ontwikkeling van de natuur- en recreatiegebieden en op de beschikbare ruimte ligt ook druk vanuit andere opgaven (woningbouw, industrie, bedrijventerreinen). In de andere regio, NHN, is er juist ruimte en potentie voor uitbreiding en ontwikkeling van natuur en recreatie.

Bij de visie Recreatie en Toerisme wordt ingezet op spreiding en balans van recreatieve druk. Daarvoor moet de recreatiedruk vanuit de MRA worden gespreid, onder andere naar buiten de MRA. En die in NHN moet worden doorontwikkeld om de capaciteit en het aanbod te vergroten, zodat het meer recreanten kan opvangen. Daarvoor zal er geïnvesteerd moeten worden. Op dat punt ontstaat er een knelpunt. Westfriesland is relatief dunbevolkt, waardoor de bijdrage per inwoner voor bestaand beheer en onderhoud al relatief hoog is. In 2021 € 5,74 per inwoner. Nieuwe investeringen leiden tot nog hogere kapitaal- en beheerlasten en een verhoudingsgewijs forse stijging van de bijdrage per inwoner. Dit in een tijd waarin gemeenten door de economische situatie liever denken aan besparen dan aan verhogen.

In Westfriesland komt hierbij dat er zeer beperkte provinciale opgaven zijn voor realisatie van de NNN. De opgaven die er zijn, zijn voornamelijk gericht op weidevogelbeheer. Dat is slecht of niet te combineren met recreatie. Uitbreiding van recreatief areaal komt dus volledig aan op de deelnemende gemeenten.

Een vraag die in onze ogen bij de uitwerking van de visie en de (financiële) vertaling ervan beantwoord moet worden is, of gezien de verschillende opgaven die er zijn het huidige financieringsmodel nog passend is. Als de recreatievoorzieningen alleen voor de inwoners zijn, is financiering via een gemeentelijke bijdrage per inwoner logisch. Wanneer voorzieningen een steeds grotere betekenis (gaan) krijgen voor de aanliggende regio's en bijdragen aan een provinciale opgave, moet de vraag gesteld worden of dat dan nog steeds logisch is. Door een toenemende mate van mobiliteit, wordt de beoogde spreiding van bezoekers over verschillende regio's steeds meer werkelijkheid. Zo ontstaat de situatie dat de ene regio de lusten heeft (belastingen, vestigingsklimaat, uitgaven in horeca enz.) en de andere regio de lasten (beheerkosten).

Inverdienen

Uiteraard ligt er ook een opgave om te kijken naar mogelijke kansen voor inkomsten. Maar in Westfriesland zijn die beperkt door het geringe oppervlakte van de recreatieterreinen (de grootste terreinen zijn 'maar' 80 hectare groot). Verdienmodellen zijn daardoor vaak niet rendabel of hebben een te grote impact op de terreinen, waardoor dit ten koste gaat van de kwaliteit van het gebied. Normaal gesproken liggen de grootste inverdienkansen bij de horeca en in de evenementenbranche. Maar door corona liggen deze zwaar onder druk. Tot slot hebben wij in ons Natuur- en Recreatieplan uitgesproken dat natuur en biodiversiteit in onze natuur-inclusieve recreatieterreinen een belangrijke functie hebben. Niet alle terreinen hebben een NNN-status en daarmee een formele bescherming van de Wezenlijke Kenmerken en Waarden, maar dat neemt niet weg dat wij hierin een belangrijke functie hebben en inverdienen hier niet ten koste van moet gaan.

Nieuwe benadering van financiering

Wij willen u vragen om in de verdere uitwerking van de visie op Recreatie en Toerisme tot een uitvoeringsprogramma te komen waarbij structurele budgetten -voor met name beheer- worden vrijgemaakt zodat de financiering van natuur- en recreatiegebieden geborgd wordt. Het is in onze ogen zaak om naar een nieuwe manier naar die financiering te kijken. Een manier waarbij baten en lasten beter verdeeld worden. Alleen zo kan gezorgd worden dat ook in de toekomst alle Noord-Hollanders kunnen blijven ontspannen in de natuur- en recreatiegebieden, in balans met de draagkracht daarvan.

Wij wensen u veel succes bij de afronding van de visie en zijn uiteraard bereid om onze brief nader toe te lichten en een actieve rol te spelen bij de verdere uitwerking.

Met vriendelijke groet,
Namens het bestuur van het Recreatieschap Westfriesland,

Nico Slagter,
Voorzitter Recreatieschap Westfriesland

Aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling
Recreatieschap Westfriesland
Postbus 20
1610 AA BOVENKARSPEL

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr. R. Cebula

AD/KAB/IBT

Telefoonnummer (023) 514 4964

cebular@noord-holland.nl

1 | 1

Betreft: financiële positie 2021

Verzenddatum

21 oktober 2020

Geacht bestuur,

Kenmerk

1325005/1509365

Op 13 juli jl. ontvingen wij van u de begroting 2021 en de jaarrekening 2019 zoals vastgesteld in de vergadering d.d. 8 juli 2020.

Uw kenmerk

Wij hebben deze stukken inmiddels geanalyseerd. Wij hebben daarbij onder meer gekeken naar het weerstandsvermogen, de sluitendheid van de begroting en de financieringspositie. Het verheugt ons te constateren dat onze bevindingen geen aanleiding hebben gegeven tot nadere acties. De financiële positie van uw regeling is naar onze mening stabiel.

Mochten er nog vragen zijn dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die staat genoemd in het briefhoofd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
namens dezen,

plv. sectormanager Kabinet,
drs. E.L. van 't Sant-Hordijk

Deze brief is digitaal vastgesteld en daarom niet ondertekend.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Aan:

De leden van het Dagelijks Bestuur, Algemeen Bestuur en Directies van de Gemeenschappelijke Regelingen in Noord-Holland Noord.

In afschrift aan: de colleges van de 18 gemeenten in Noord-Holland Noord.

Datum: 10 november 2020

Onderwerp: Kadernota 2022

Geachte heer/ mevrouw,

Binnenkort zal de Kadernota 2022 worden opgesteld.

Op verzoek van enkele gemeenschappelijke regelingen en gemeenten sturen wij u, ten behoeve van de Kadernota 2022 de hiervoor te hanteren indexatiecijfers.

In de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke regelingen Noord-Holland Noord (FUGR) is opgenomen dat u voor de indexatie kunt uitgaan van de meest recente cijfers zoals deze door het Centraal Planbureau (CPB) worden gepubliceerd. In de meeste gevallen zijn dat de cijfers uit het Centraal Economisch Plan (CEP) dat het CPB jaarlijks in maart gepubliceerd.

Bij het publiceren van Macro Economische Verkenningen (MEV) van het Centraal Planbureau in september 2020 bleek dat de maartprognose was bijgesteld. Op basis van deze bijstelling zijn de indexatiecijfers voor de kadernota 2022 als volgt:

Indexatiecijfers 2022

1. Prijs overheidsconsumptie: beloning werknemers
Het indexatiecijfer voor 2022 is 1,3 (MEV 2020)
2. Prijs bruto binnenlands product
Het indexatiecijfer voor 2022 is 1,4 (MEV 2020)

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben dan kunt u zich via de mail richten tot het bestuurssecretariaat van de gemeente Schagen, of direct contact opnemen met de secretaris van de Regietafel.

M. van Kampen
Voorzitter Regietafel Noord-Holland Noord
Burgemeester Schagen

Bestuurssecretariaat Schagen
bestuurssecretariaat@schagen.nl
Tel. 0224 210 400

H. van den Heuvel
Secretaris Regietafel
henriettevdheuvel@mac.com
Tel. 06 38506756